

Kanarieöarna

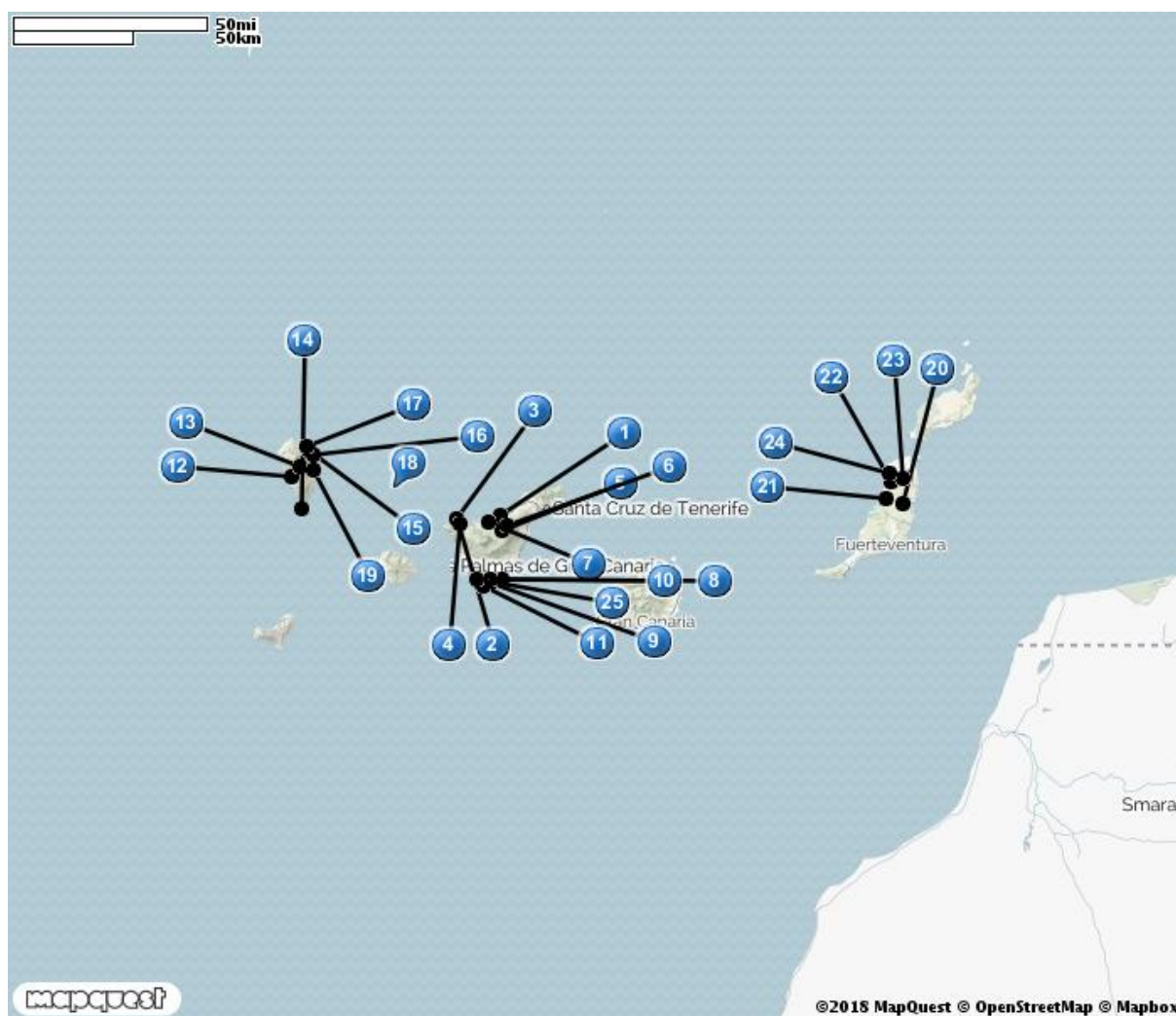
13 – 21 november 2018

AVIFAUNA
NATURRESOR

HG Karlsson

KANARIEÖARNA

1. Puerto de la Cruz	9. Golf del Sur	18. Färjeturen La Palma till Teneriffa
2. El Espaldar	10. El Guincho reservoir	19. Santa Cruz de La Palma
3. Buenavista	11. Las Galletas ponds	20. Barranco de Rio Cabras
4. Los Silos	12. Las Martelas	21. Embalse de los Molinos
5. Ramon Caminero	13. La Cumbrecita	22. Llano de Tindaya
6. La Caldera	14. Salinas de Fuencaliente	23. La Oliva
7. Barranco de Ruiz	15. Los Tilos	24. El Cotillo
8. El Médano	16. Cubo de la Galga	25. Los Cristianos
	17. Laguna de Barlovento	

DELTAGARE

Anders Hesselgren
Ann-Louise Hesselgren
Eva Stenvång Lindkvist
Karin Hellström
Henrik Hallqvist
Harald Perby
Anders Lennartsson
Lars-Erik Starkman
Yvonne Ekelöf

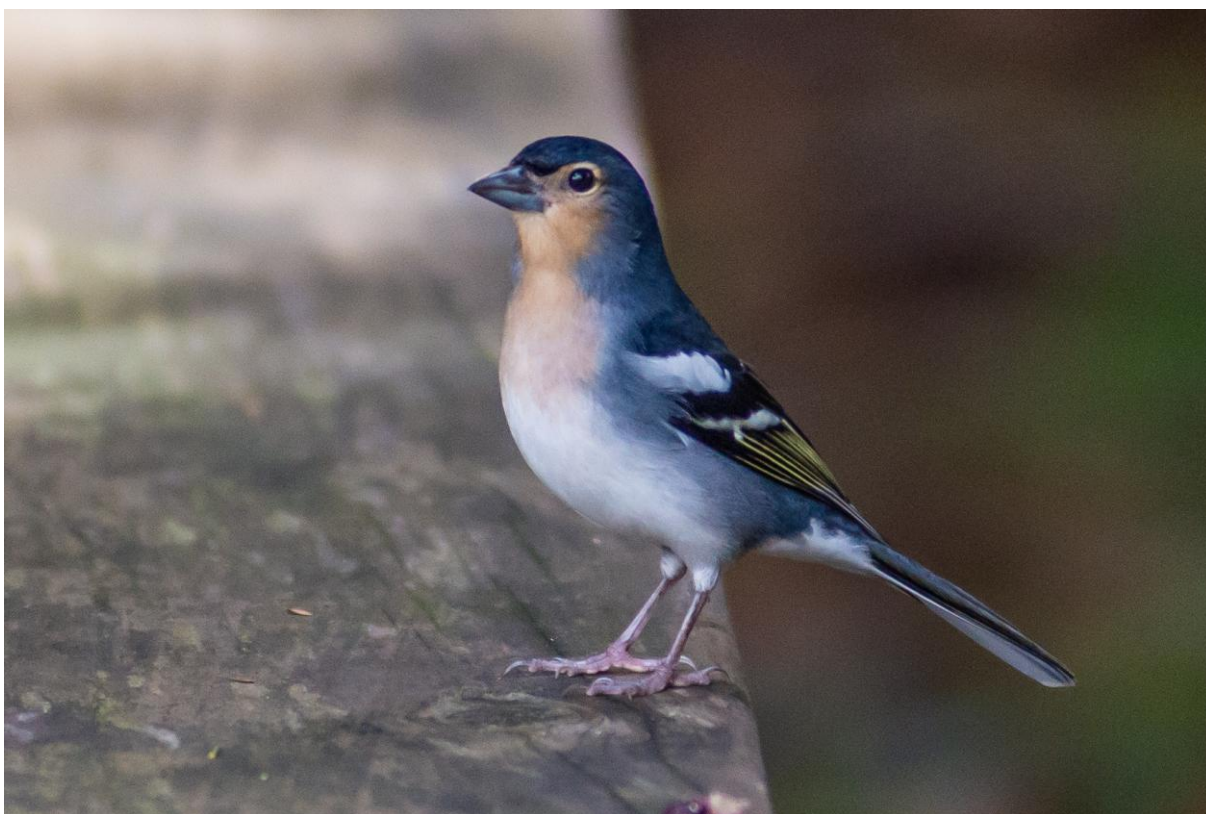
RESELEDARE

HG Karlsson, Halmstad

RESRUTT

13/11 Resan startar på Teneriffas internationella flygplats. Natt i Puerto de la Cruz
14/11 Teneriffa. Natt i Puerto de la Cruz
15/11 Teneriffa. Nattfärja med hytt till La Palma
16/11 La Palma. Natt i Santa Cruz de la Palma
17/11 La Palma. Natt i Santa Cruz de la Palma
18/11 La Palma. Dagfärja till. Natt i Puerto de la Cruz
19/11 Tidigt morgonflyg till Fuerteventura. Natt i La Oliva
20/11 Fuerteventura. Kvällsflyg till Teneriffa. Natt i Los Cristianos
21/11 Resan avslutas på Teneriffas internationella flygplats

OMSLAG. Ökentrapp – en art som vi fick se väldigt bra på resan. Foto: Lars-Erik Starkman

Även bofinkar kan vara vackra! Här den endemiska rasen *palmae* som finns på La Palma. Foto: Per Magnus Åhrén

INLEDNING

Kanarieöarnas natur överraskade oss som vanligt på många sätt. Detta populära turistmål har mer än bad, sol och barer att erbjuda. Vi fick uppleva en varierad och vacker natur som var lätt att nå. Och det var sällan som vi upplevde någon större trängsel utan kunde njuta av fina naturbesök.

Vi besökte tre öar och de skiljde sig mycket åt när det gäller både landskap och fågelliv. Allt från den frodiga ön La Palma längst i väster till ökenliknande marker på Fuerteventura närmast Afrika. Just La Palma har AviFauna inte besökt på tidigare resor och dagarna där gav mersmak. Det är en mycket vacker ö med fina lagerskogar och spännande lavalandskap. Dessutom är både lagerduva och kanarieduva lätta att se och vi hade flera fina obsar – framför allt på promenaden i Cubo de la Galga.

Ornitologiskt var det först och främst alla de endemiska arter och raser som finns på de olika öarna som lockade. På La Palma såg vi de lokala raserna av alpkråka, koboltmes, kungsfågel och bofink. Teneriffa bjöd på endemer som kanariegransångare, koboltmes och inte minst den vackra blåfinken. Men den som stal showen uppe på Teide var den lokala rasen av rödhake med sin vackra rubinröda haklapp i kontrast mot det vita bröstet.

Fuerteventuras fågelliv var den mest avvikande av de tre öarna. Med sitt läge nära västra Afrika och torrt landskap fick vi se ett antal arter som man inte väntat sig ute i Atlanten. Det var ökentrap, smutsgam, ökenlöpare och ökentruppetare. Och hade vi trevliga möten med öns specialitet, kanariebuskskvättan.

Men ett besök på Kanarieöarna är inte bara fåglar utan vi kikade även på färska lavafält, det märkliga drakblodsträdet, ödlor, valar och delfiner. Och sedan kommer vi inte glömma alla de goda middagarna, stunderna med sol och inte minst trevligt sällskap!

RESEDAGBOK

13 november

Resan började officiellt på Teneriffas södra flygplats men i verkligheten träffades alla på Kastrup – förutom Eva och Karin som åkt ned i förväg. Vi möttes av strålende sol och 23 grader i luften. Ett behagligt väder för oss fågelskådare. Vi blev skjutsade till vår hyrbilsfirma, Avis, där vi direkt fick ut våra två hyrbilar – en Jumpy minibus och en Caddy med sju säten. Sedan for vi nio mil till vårt hotell för de första nätterna – ett trevligt lägenhetshotell i den kuperade staden Puerto de la Cruz på öns norra kust. Efter incheckning träffade vi Eva och Karin som berättade att de sett koboltmes från bron intill hotellet. Vi hittade ingen mes, men vi fick se vår första art som bara finns på Kanarieöarna, kanariegransångare. Vi såg även kanariesiska och den lilla rasen av koltrast som finns här och på Madeira.

Vi åt en härlig buffémiddag på vårt hotell. HG hade bjudit in en lokal fågelskådare, Rubén Barone, till middag och kunde överraska gruppen med att Rubén skulle vara med oss hela morgondagen.

Harald skriver: *I Santa Cruz hamn fick besättningen på en engelsk brigg inte stiga i land då de ryktades om kolerabesvär i hemlandet. Händelsen den sjätte januari 1832 skulle sedan länge varit bortglömd om det inte Charles Darwin funnits på Beagle. Hade den knappt 23-åriga men kunnige naturvetaren fått tid på Teneriffa hade besöket sannolikt lämnat tydliga avtryck i "Om arternas uppkomst". Det som fick honom att formulera de frågor som besvarades med evolutionsteorin var istället jämförelsen mellan Kap Verde- och Galapagosöarna. Spåren av artbildning är lika tydliga på Kanarieöarna och ett besök där hade definitivt stärkt hans underlag. Det var också dessa spår i form av endemiska arter och underarter som förde oss till öarna.*

Precis som Kap Verde- och Galapagosöarna har västra Kanarieöarna bildats vulkaniskt så långt ut från kusten att det är svårt för många arter att kolonisera dem. Många fåglar blåser ut över havet, få kommer fram och än färre lyckas etablera sig. Dessutom finns där andra miljöer än på fastlandet, de skiljer sig från ö till ö och inom öarna. Även avstånden inom arkipelagen är ett hinder för spridning, den innersta av sju stora öar ligger 95 kilometer från fastlandet medan de västligaste ligger 450 kilometer ut. Därav den rika förekomsten av endemiska arter, underarter och raser.

14 november

Frukosten serverades halv åtta och en timme senare var alla samlade vid våra fordon. De som kommit ut lite tidigare till parkeringsplatsen hade redan sett koboltmes och enfärgad seglare. Rubén hade lagt upp ett program där vi skulle koncentrera oss på öns norra sida eftersom vädret var strålende med sol och klar kall luft. Vi klättrade upp till rastplatsen vid La Caldera. Här finns en fin blandskog med lagerträd, trädljung och kanarietall efter en stund hade vi sett de väntade arterna; koboltmes, kanariegransångare och inte minst de endemiska raserna av bofink och rödhake. Båda två har helt annorlunda läten och sång och rödhaken är ännu snyggare än vår egna.

Ännu högre upp på Teides sluttning hittade vi den sällsynta blåfinken i en ren tallskog vid Ramon Caminero. Vi såg flera granna hanar och några murriga honor. Där

fanns även den lokala rasen av större hackspett som har ett litet avbrutet halsband.

Vi for tillbaka till La Caldera för en fotostund med bleka bofinkar och granna rödhakar. Även några kungsfåglar (endemisk ras) tittade förbi. Efter fotosessionen hade de flesta blivit kaffesugna så vi rullade ned till ett litet kafé och njöt av gott kaffe och lokala bakverk.

Nästa planerade stopp var ravinen Barranco de Ruiz där vi fick se både lagerduva och kanarieduva. Två i gruppen såg även en berberfalk. Vi passade på att smaka på det lunchpaket som hotellet fixat till oss. Mätta for vi vidare till Icod där vi kikade på den lilla stadens stora sevärdhet – det stora drakblodsträdet El Drago.

Den vackra blåfinken. Foto: Lars-Erik Starkman

Rubén tog oss längre västerut och nästa stopp blev en bevattningsdamm i Las Lajas. Där låg en massa sothönor och desto färre rörhönor. Nästa stopp var en riktig "skit-lokal" – ett område vid El Espalder där man lägger avfall från bananplanteringar runt omkring. Här fanns det mycket småfågel som kanariepiplärka, glasögonsångare men även enkelbeckasin. Vi avslutade dagen nere vid fyren utanför Buenavista där vi kikade på några gulnåbade liror på långt avstånd.

Harald skriver: ***Ett botaniskt unicum***

I Icod de los Vinos såg vi det magnifika cirka 400 år gamla "tusenåriga" drakblodsträdet. Det är svårt att förstå att Dracaena draco är en släkting till vår sparris men det tillhör faktiskt ordningen Asparagales. Drakblodsträdet udda då det trots att det är en enhjärtbladig växt lägger ut på bredden och på ett helt annat sätt än våra löv- och barrträd. Det bildar inte årsringar och trädet ser ut som om det består av en bukett av stammar som var och en har en krona.

Om fina Fringillorna

- Vad ska DU göra där? frågade en del vänner när de hörde att jag skulle till Kanarieöarna.

- Jag ska kolla bofinkar.

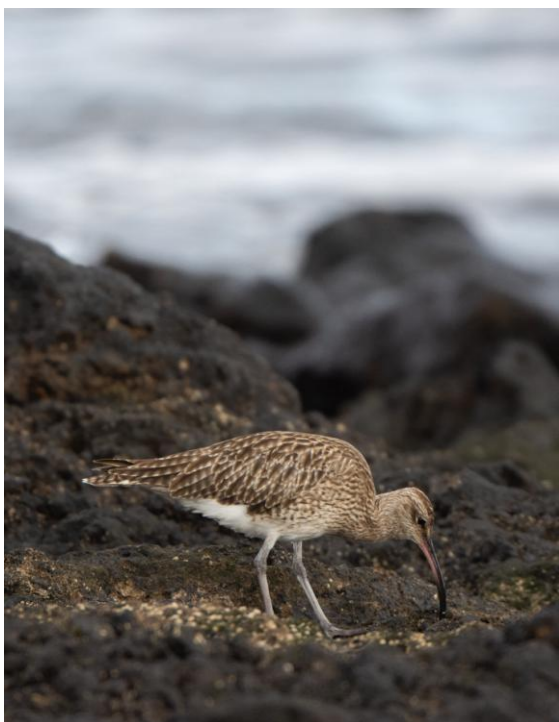
- ???

Det ska skådare till för att inte bli förvånade. På Kanarieöarna är allt som heter Fringilla högvilt för gästande skådare. Det första gänget som blåste dit blev blåfinkar och ett annat felfluget gäng har utvecklats till coelebs- underarterna palmae, ombriosa och canariensis. Underarter och underarter förresten – det ska bli intressant att se vad som händer efter ytterligare DNA-analyser (soffkryss i vardande!). Hade Darwin sett och begripit dessa bofinkar hade de varit ett mer lättolkat underlag till evolutionsteorien än Galapagos markfinkar – som han inte fick någon kläm på och inte utnyttjade i Om Arternas uppkomst.

15 november

Eftersom det skulle regna en del denna dag valde vi att spendera mesta av tiden på Teneriffas södra delar som ligger i regnskugga. Ett bra val visade det sig eftersom det både blåste och regnade i norr. Innan vi lämnade vårt hotell fick alla se enfärgad seglare bra. På vår väg åt söder stannade vi till i buskmarker söder om Aeropuerto Notre. Där hittade vi bland annat spansk sparv och kornsparv innan det började regna och blåsa. Precis när vi skulle fara kom en honfärgad brun kärnhök glidande över fältet. Brun kärnhök är en relativt ovanlig vintergäst på Kanarieöarna.

Nere i syd besökte vi ett antal små dammar och tidvat- tenspölar efter vadare, hägrar och annat kul. Vi började i Las Galletas där vi såg ökenvarfågel, mindre strandpipare och spansk sparv. Vi tog vår picnidlunch vid en damm söder om La Chafiras. I dammen låg några rörhöns och en gräsand. Men allra roligaste var fyra skedstorkar som tog sig en lunchvila. De hade sällskap av tre silkeshägrar.

Småspov i El Medano. Foto: Lars-Erik Starkman

Mätta och nöjda for vi vidare. P-M såg två klipphöns när vi cirkulerade runt Golf de Sur. Vårt mål var tidvat- tenspölar och sandstränder i El Medano. Där såg vi ett

gäng sandlöpare samt enstaka småspovar och större strandpipare. Vi avslutade dagens skådning med en liten vandring i dynlandskapet väster om El Medano. Fin natur men inget nytt.

Vi tankade och for till Santa Cruz där nattfärjan till La Palma skulle avgå. Efter att ha snurrat runt i Teneriffas största stad och letat efter en parkeringsplats nära någon restaurang hittade vi den lilla trevliga restaurangen La Luna som lät oss parkera i deras privata parkering. Efter- som vi hade gott om tid fick alla beställa fritt från meny- n och blev många smakrika rätter.

Därefter for vi i god tid till platsen där färjan skulle avgå från. Och det var tur för det var mycket förvirrat var vi skulle checka in. Det blev inte bättre av en spansktalande gubbe i informationen som blev mycket upprörd när vi inte förstod att vi skulle följa efter färjebolagets minibuss bort till deras kontor (som inte var skyltat utifrån). Vi fick våra boarding pass och körde bort till färjan där vi fick vänta en knapp timma innan vi fick köra ombord. Där visade sig att de tre som beställt enkelrum blivit placera- de i samma tvåmannahytt! Efter en stunds diskuterande redde det ut sig så alla fick varsin hytt. Hytterna var ovanligt stora med sköna sängar. Vi somnade gott till de mjuka vågorna på havet.

16 september

Flera av oss var uppe vid gryningen för att spana efter havsfåglar och valar innan vi nådde land. Bara HG fick se en större grupp sadeldelfiner. Väl i hamn for vi till vårt hotell i norra änden av Santa Cruz (de la Palma). Vi fick ställa in vårt bagage i ett rum och sedan väntade en förbe- ställd frukost.

Nu var sugna på att utforska ön så vi for på snirkliga vägar över till västra sidan av vulkanryggen. Rätt så snart såg vi de första alpråkor som här La Palma är betydligt större och mer långväbbad än fastlandets alpråkor.

Målet var utsiktsplatsen vid La Cumbrecita varifrån man blickar ned i den stora, gamla vulkankratern. Man behö- ver boka parkeringsplats där uppe i nationalparkens besökscentrum. Det visade sig att det var fullbokat men vi var välkomna tillbaka vid fyratiden. Vi bestämde oss för att köra till Las Martelas där det finna många bevatt- ningsdammar inne bland stora bananodlingar. Första området vi besökte innehöll inte så mycket fågel – vi fick nöja oss med gluttsnäppa, drillsnäppa och silkeshägrar. Men i en större damm överst i området fick vi napp. I dammen låg en honfärgad and som vi efter att kollat in en del detaljer misstänkte var en amerikansk bläsand. Rese- ledaren gjorde en heroisk insats med att klättra upp på den höga muren med stora stenblock. Han fick anden på vingarna så att vi kunde se de vita vingundersidorna vilket konfirmerade att det var en amerikansk bläsand.

Vi for vidare mot öns södra spets. Det tog lite längre tid än beräknat på grund av flera vägarbeten. Vi njöt av det fina landskapet med ståtliga kanarietallar i det svarta havet av lavasten. Vi såg ett tiotal korpar av den lokala rasen. De är betydligt mindre än våra korpar, lite mer blåglansiga och har ett par lustiga anklika läten.

Vi stannade för lunch på ett café i den lilla staden Fuen- caliente. Den sista sträckan ned till fyren och salinerna vid Fuencaiente gick genom ett landskap med relativt färska områden med lava. Den kom från ett vulkanutbrott 1971 så det hade ännu inte kommit någon vegetation på den stelnade lavaströmmen. Nere vid salinerna fick vi fina närstudier av gulnåbbad lira och i de salta dammarna gick vadare som småsnäppa och roskafl.

Framåt tretiden var de dags att fara till La Cumbrecita. Vi tog den östra sidan för att hindra att bli stoppade av vägarbeten igen. När vi svängt av vid informationscentret kom vi ut på en öppen mark med stora flockar med alpkråkor. Några kom inom fotoavstånd. Vi ringlade oss sedan sakta upp till utsiktsplatsen. Molnen låg i stora sjok över kraterns kanter men solen värmd gott i emellanåt i den annars rätt så svala luften. Det fanns gott om fågel vid parkeringen. Bland annat bofink av La Palmas speciella ras som är betydligt mörkblåare på ovansidan. Lars-Erik hittade två koboltmesar som på La Palma också har en endemisk ras med vitt istället för gult på buken. Och inte nog med det även kungsfåglarna har en lokal ras ute på den västligaste ön. Korporna var mycket tama och väntade på att bli bjudna på något gott. Tama. Efter en stund lättade molnen över bergskammarna och utsikten bjöd på fina vyer över den mycket stora och gamla vulkankratern.

Det fanns lite tid kvar på dagen så vi for ned och tillbaka till det öppna landskapet. Uppe från en höjd såg vi stora flockar med alpkråka – kanske närmare 400 totalt! Vi passade även på att plocka fickorna fulla med ätliga kastanjer som var mogna denna tid på året.

Framåt halv åtta åt vi middag på liten trevlig restaurang femhundra meter från vårt hotell. Det var en ljum kväll och skönt att sitta ute. Med Evas stora hjälp beställde vi in ett antal tapas med lokala tillbehör som vi avnjöt under en mysig stämning. Och efterrätterna var lika goda. Själv valde jag mousse med tre olika chokladsorter – mumma!

Korp av rasen *canariensis* – en riktig skojare. Foto: Lars-Erik Starkman

Harald skriver: *Om korporna och andra fåglar som tillämpar öbiologi i praktiken*

Mirador La Cumbrecita bjöd på närkontakt med korp *C.c. canariensis*, bofink *F.c. palmae* och kungsfågel *R. r. ellenthalerae*, som alla luktar soffkryss eftersom de avviker starkt från vad vi är vana. Öarnas korpar tillhör den minsta av artens alla raser och underarter.

De annars så skygga korporna har här en vid ekologisk nisch. Om den hemma är rånmord, likplundring och stöld är korporna på La Cumbrecita även oskygga lusfräcka snyltare och tiggare. Den nischen vore annars tom i brist på kajor och skator. Därmed tillämpar den kanariska korpen öbiologi i praktiken, arter som koloniserar öar utnyttjar nischer som de inte kommer åt på fastlandet men som var tomma när de kom till dit. På samma sätt utnyttjar den endemiska rasen av försärla den nisch som sådesår använder hemma i Sverige. Likadant är det med kanariegransångaren som finns överallt i mängd och fyller alla *Phyllocopus*-nicher. Den har kortare primärer än vår egen gransångare som en anpassning till ölivet. Långa vingar och förmågan att flyga långt tillhör inte det som evolutionen premierar för arter på öar, det är lindrigt sagt inte särskilt positivt för "survival of the fittest" att flyga ut över vattnet.

17 november

Efter ännu en god frukostbuffé körde vi till lagerskogen vid Los Tilos. Den är en slags regnskog och det passade bra idag eftersom det kom lite regn av och till. Det här är verkligen lager- och kanarieduvans hemvist. Vi såg minst 25 kanarieduvor och fyra lagerduvor. Det var kul att ännu en gång kunna jämföra utseendet på de två stora duvorna - och då framför allt stjärtens täckning.

Vi spanar efter lagerduva och kanarieduva i La Galga. Foto: Per Magnus Åhrén

Efter en liten vandring i lagerskogen och kaffe på den lokala restaurangen i Los Tilos for vi till en damm i närheten av Barlovento. På vägen dit såg "Lill-Anders" en blek tornseglare. I själva dammen, El Guincho reser-

voir, fanns det bara några sothönor och gulnäbbade trutar så vi tog picknick vid rastplatsen intill. Harald matade en katt med överblivet från ett tidigare lunchpaket. Den blev verkligen proppmätt av all ost och skinka!

På eftermiddagen tog vi en promenad i lagerskogen vid La Galga. Där fick vi återigen se de två duvorna. Och denna gång kom vi närmare ännu dem så att även foto-graferna blev nöjda. Det kom även en större flock enfärgad seglare över den djupa dalen.

Framåt kvällen återvände vi till vår lilla favoritrestaurang som idag serverade färsk fisk. Det var trevally och papegojfisk. Mycket gott!

Harald skriver: *Om lagerskogens duvor*

Hur den subtropiska lagerskogen formas märkte vi, morgonen präglades av regn och kondenserande dimma. Fågelarterna är inte lika många som i en subtropisk regnskog på fastlandet, kolonisation och artbildning har ännu inte hunnit lyckats fylla alla luckor. Fast det är här vi njöt av de magiska endemerna kanarie-duva och lagerduva.

*Frågan vad som kom först till öarna (lagerträdet eller duvorna) kan nog besvaras med "troligen samtidigt". De överlevande i duvflockar som förvirrat sig ut över Atlanten hamnade på en kanarieö där de bajsat ut grobara anfäder till den endemiska arten *Laurus novocanariensis*. Dess blad har en finare arom än *L. nobilis* i våra kryddhyllor.*

*De båda endemiska duvarterna finns bara på öarna i väster men troligen är det inte där arterna har utvecklats. Deras förfäder kom nog till de öar som ligger närmast Afrikas kust - som då var lummigare och fuktigare - men har sedan spritt både sig och lagern till nybildade öar i väster där bestånden av lagerträd är numera är större. De finaste bestånden av *L. novocanariensis* ska finnas på La Gomera (som vi inte besökte).*

18 november

Idag blev det en lugnare dag eftersom vi skulle åka med färjan till Teneriffa strax efter lunch. Men vi passade på att besöka en klippa där berberfalk brukar häcka och efter en stunds spanande hittade vi en stor falk - visst var det en berberfalk. Vi visade upp sig fint med sin finbandade mage och bruna nacke.

Därefter valde många att ta en promenad i Santa Cruz de La Palma innan det var dags att checka ut från hotellet och åka till färjan. Överfarten tog drygt två timmar och vi passade på att spana efter havsfågel och delfiner. Och det gav resultat då vi såg tre större liror och två gulnäbbade liror som följde båten i flera hundra meter. Vi hade även ett kort besök av två hoppande öresvin.

Tillbaka på Teneriffa valde vi att köra den västra vägen till Puerto de la Cruz. Vi fick då se fina lavafält från någon av Teides utbrott. Vi stannade till i byn Santiago de Teide för att försöka se stensparv, men där fick vi fikon. Däremot hittade vi mogna fikon på ett träd och de åt vi med stor aptit!

Vid vårt hotell i Puerto de la Cruz väntade en god buffé och dessutom vår skådarvän Ruben. Vi kunde rapportera flera fina arter till honom.

19 november

Tidig uppstigning redan före halv fem eftersom vi skulle ta morgonflyget till Fuerteventura redan vid sju. Hotellet hade lovat en enkel frukost och det var det verkligen. Torrt bröd utan smör så det fick bli marmelad direkt på

brödet. Visserligen fanns det müsli och flingor men ingen mjölk. Eftersom det fanns glass så testade några att ha glass och flingor vilket de påstod var riktigt gott!

Vi var på flygplatsen i god tid och hade arrangerat att vi kunde parkera våra fordon på Avis P-plats. Flyget till Teneriffa tog en knapp timme och när vi landat kunde vi konstatera att vi sätt bytt naturmiljöer igen. Nu var det ökenliknande biotoper och eftersom ön ligger nära Västafrika väntade flera arter därifrån.

Kanariebuskskvätta – endemisk art på Fuerteventura.
Foto: Lars-Erik Starkman

Efter att ha fått ut våra hyrfordon – samma som de som vi haft på de andra dagarna – åkte vi till vårt hotell i La Oliva. Där fick vi lämna vårt bagage och hämta lunchpaket till dagens picknick. Laddade för vi till Barranco de Rio Cabras och tog en promenad i den kända ravinens övre delar. Det dröjde inte så länge innan vi såg ett exemplar av den lokala rasen av koboltmes. Några lustiga afrikanska borstekorrar lekte kurragömma bland stenarna och strax därefter upptäckte vi den första "afrikanen", ökentrumpetare med sina kraftigt lysande röda näbbar. Strax intill dök så målarten för vandrigen upp – den endemiska arten kanariebuskskvätta. Vi såg först en hane men längre fram även några honor. På promenaden tillbaka till våra fordon hade vi ett gäng palmduvor intill en liten farm. Eftersom det blivit lunchtid plockade vi fram våra lunchpaket och njöt av solen.

Tillbaka uppe på asfaltsvägen mot Puerto de Rosario upptäckte Jumpy-gänget två klipphönor som gick inte så långt från vägen. Vi svängde av mot öns soptipp där vi omgående hittade smutsgam i olika åldrar.

Eftersom fyra resenärer inte fått sitt bagage på morgonen för vi förbi flygplatsen och plockade upp väskorna.

Därefter för vi till dammen vid Rosa de Catalina som tyvärr var uttorkad. Vi fick trösta oss med två roständer i en liten damm intill. Däremot fanns det mycket vatten vid nästa stopp, Embalse de los Molinos. Och även mycket

fågel i form ut av roständer, sothöns, silkeshägrar, gråhägrar och styttlöpare. Här fanns även enstaka änder som stjärtand, skedande och kricka. Och även nya researter som svartsnäppa och skrattnås.

Eftermiddagen började bli sen så det var dags för trappspaning. Vi for till de öppna vidderna mellan Tindaya och havet. Efter en stunds spanande hittade Per-Magnus en ökentrapp. Vi for närmare och upptäckte ytterligare fyra stycken i området – både hanar och honor. Tvärtemot ryktet så var några av trapparna inte särskilt rädda utan gick och letade mat nära oss.

Ökentrapp. Foto: Lars-Erik Starkman

Vi rullade sakta vidare mot havet och då dök nästa ökenart upp – några ökenlöpare. Även de var sprang omkring nära våra fordon så att fotografierna fick fina bilder av denna mycket vackra fågel i fint aftonljus.

Nöjda med att redan på vår första dag på Fuerteventura fått se de flesta av de önskade arterna for vi till La Oliva där vi checkade in på riktigt. Kvällen avslutades med en fantastisk tre-rätters middag på Rural Mahaos berömda restaurang.

Harald skriver: **Om geologin och trappars, flyghöns och smålärkors evolution**

Från La Palma for vi via på Teneriffa till Fuerteventura. Resan gick från en frodig brant ö i väst till en låglänt flack ö med Sahelklimat i öst. Det är också en geologisk tidsresa, La Palma är cirka två miljoner år gammal medan Fuerteventura liksom Lanzarote antas vara bortåt 20 miljoner år gamla.

Genom årmiljonerna har vulkanerna på Fuerteventura eroderat bort. Hårt material ligger kvar som stora och små stenar på flacka slätter medan löst har blåst undan och hamnat i havet. Bland de torra slätternas miljoner och åter miljoner stenar i olika storlekar kan trappar, flyghöns, piplärkor, dvärglärkor och andra arter lätt smälta in och gömma sig genom att lägga sig platt och

stilla på marken. Blick stilla var dock inte de ökenlöpare vi fann under kvällen, denna stenöknens skönhet rullade i korta ruscher över stäppen.

Vegetationen består av fläckar med gräspartier – där trivs ökentrappen – och partier med spridda buskar. Stora partier ligger bara, de etablerade buskarna av-söndrar gröningsinhibitorer som förhindrar konkurrens. Där kan det ligga gott om frön som inte har grott – en förutsättning för det fågelliv vi studerar. Det finns ett samband mellan geologi och botanik som fåglarna utnyttjar.

20 november

På vår sista skådardag på både Fuerteventura och Kanarieöarna i helhet satsade vi på att hitta fåglar som vi inte haft hitintills eller bara sett dåligt. Så vi for före frukost tillbaka till de öppna markerna mellan Tindaya och havet. Där hittade vi sjungande dvärglärka och efter en stund hade de flesta fått se den lilla lärkan fint.

Efter den klart bästa frukosten och utcheckning fortsatte vi vår skådning i torra marker med lite buskar strax söder om El Castillo. Där fick vi syn på en grupp svartbukiga flyghöns som visade upp sig helt fenomenalt. Och borta vid Tindaya Plains fick vi även idag se några ökentrappar på nära håll. Dessutom fick alla nu se dvärglärka och glasögonsångare bra. Vi tog en promenad längs klipporna och vid vår havsnära picknickplats fick vi se resans fjärde berberfalk!

På väg till flygplatsen stannade vi till på en plats där det enligt Rubén fanns chans till vidare men det enda vi såg var rostand och kanariebuskskvätta – och det är inte fy skam!

Flyget tillbaka till Teneriffa gick smidigt och även den knapp timmes färden till Los Cristianos på öns södra ände. Vår avslutningsmiddag på hotellet blev extra mysigt eftersom vi satt utomhus på deras takterrass. Omröstningen av "resans art" blev dött lopp mellan ökenlöpare och blåfink.

21 november

Åter igen fick vi kliva upp tidigt på grund av att flyget mot Skandinavien avgick strax efter klockan sju. Så det blev ingen frukost på hotellet men det hann de flesta a med att fixa på flygplatsen innan det var dags att ta farväl av varandra och fara hem. Vi var eniga om att det varit ett gott gäng som verkligen haft många fina dagar över förväntan.

Harald skriver: **Grisfester, svenskt kaffe och endemiska arter**

Vi lämnade Kanarieöarna med en helt annan bild än solturisterna i Lasse Åbergs "Sällskapsresan eller Finns det Svenskt Kaffe på Grisfesten". Vad är "Pepes bodega" och deras åttioprocentiga sprit på vinflaskor gentemot öarnas endemiska bofinkar, kungsfåglar och duvor och Fuerteventuras buskskvätta? Solen var det inte mycket bevänt med och grisfester och svenskt kaffe finns på många ställen men de spännande arterna finns bara på Kanarieöarna.

HG Karlsson

Skedstork. Foto: Anders Hesselgren

Artlista fåglar

- 1 **Rostand** *Tadorna ferruginea*
2 längs vägen 19.11, 30 Embalse de los Molinos 19.11 och 2 längs vägen 20.11
- 2 **Amerikansk bläsand** *Anas americana*
1 hona Las Martelas 16.11
- 3 **Gräsand** *Anas platyrhynchos*
1 El Guincho reservoir 15.11 (troligen en rymling) och 1 Embalse de los Molinos 19.11
- 4 **Skedand** *Anas clypeata*
2 Embalse de los Molinos 19.11
- 5 **Stjärtand** *Anas acuta*
3 Embalse de los Molinos 19.11
- 6 **Kricka** *Anas crecca*
2 Embalse de los Molinos 19.11
- 7 **Klipphöna** *Alectoris barbara koenigi*
2 Golf del Sur 15.11 och 2 Barranco de Rio Cabras 19.11
- 8 **Gulnäbbad lira** *Calonectris borealis*
30 Buenavista 14.11, 4 El Médano 15.11, 10 Salinas de Fuencaliente 16.11 och 5 Färjeturen La Palma till Teneriffa 18.11
- 9 **Större lira** *Puffinus gravis*
3 Färjeturen La Palma till Teneriffa 18.11
- 10 **Skedstork** *Platalea leucorodia*
4 El Guincho reservoir 15.11
- 11 **Kohäger** *Bubulcus ibis*
1 längs vägen 19.11 och 5 längs vägen 20.11
- 12 **Gråhäger** *Ardea cinerea cinerea*
1 Los Rodeos 15.11, 7 Las Martelas 16.11, 5 Embalse de los Molinos 19.11 och 2 längs vägen 20.11
- 13 **Silkeshäger** *Egretta garzetta garzetta*
1 El Espaldar 14.11, 1 längs vägen 14.11, 3 El Guincho reservoir 15.11, 2 Las Galletas ponds 15.11, 2 Las Martelas 16.11 och 20 Embalse de los Molinos 19.11
- 14 **Smutsgam** *Neophron percnopterus majorensis* Endemisk ras
6 vid soptippen nära Barranco de Rio Cabras 19.11
- 15 **Sparvhök** *Accipiter nisus granti*
1 längs vägen 13.11, 1 längs vägen 14.11 och 1 Los Rodeos 15.11

- 16 **Brun kärrhök** *Circus aeruginosus aeruginosus*
1 hona Los Rodeos 15.11
- 17 **Ormvråk** *Buteo buteo insularum*
Observerad 7 dagar totalt
- 18 **Ökentrap** *Chlamydotis undulata fuertaventurae* Endemisk ras
5 Llano de Tindaya 19.11 och 3 Llano de Tindaya 20.11
- 19 **Rörhöna** *Gallinula chloropus chloropus*
5 Los Silos 14.11, 2 El Guincho reservoir 15.11 och 2 Laguna de Barlovento 17.11
- 20 **Sothöna** *Fulica atra atra*
45 Los Silos 14.11, 1 El Guincho reservoir 15.11, 6 Laguna de Barlovento 17.11 och 50 Embalse de los Molinos 19.11
- 21 **Styltlöpare** *Himantopus himantopus*
20 Embalse de los Molinos 19.11
- 22 **Större strandpipare** *Charadrius hiaticula hiaticula*
6 El Médano 15.11 och 1 Salinas de Fuencaliente 16.11
- 23 **Mindre strandpipare** *Charadrius dubius curonicus*
3 Las Galletas ponds 15.11
- 24 **Enkelbeckasin** *Gallinago gallinago*
2 El Espalder 14.11
- 25 **Småspov** *Numenius phaeopus phaeopus*
3 El Médano 15.11
- 26 **Svartsnäppa** *Tringa erythropus*
1 Embalse de los Molinos 19.11
- 27 **Gluttsnäppa** *Tringa nebularia*
3 Los Silos 14.11, 2 Las Martelas 16.11 och 2 Embalse de los Molinos 19.11
- 28 **Skogssnäppa** *Tringa ochropus*
1 Barranco de Rio Cabras 19.11
- 29 **Drillsnäppa** *Actitis hypoleucos*
1 Las Galletas ponds 15.11, 1 El Guincho reservoir 15.11, 1 längs vägen 15.11, 1 Salinas de Fuencaliente 16.11 och 2 Embalse de los Molinos 19.11
- 30 **Roskarl** *Arenaria interpres interpres*
2 Salinas de Fuencaliente 16.11
- 31 **Sandlöpare** *Calidris alba*
26 El Médano 15.11
- 32 **Småsnäppa** *Calidris minuta*
1 Salinas de Fuencaliente 16.11
- 33 **Ökenlöpare** *Cursorius cursor cursor*
5 Llano de Tindaya 19.11
- 34 **Skrattmå** *Chroicocephalus ridibundus*
3 Embalse de los Molinos 19.11
- 35 **Medelhavstrut** *Larus michahellis atlantis*
Observerad 8 dagar totalt
- 36 **Silltrut** *Larus fuscus graellsii*
1 Llano de Tindaya 20.11
- 37 **Svartbukig flyghöna** *Pterocles orientalis orientalis*
9 El Cutillo 20.11

Svartbukig flyghöna. Foto: Anders Hesselgren

- 38 **Klippduva** *Columba livia*
Observerad 8 dagar totalt, varav en del "vilda" på La Palma och Fuerteventura
- 39 **Kanarieduva** *Columba bollii* Endemisk
6 Barranco de Ruiz 14.11, 25 Los Tilos 17.11 och 10 Cubo de la Galga 17.11
- 40 **Lagerduva** *Columba junoniae* Endemisk
5 Barranco de Ruiz 14.11, 5 Los Tilos 17.11 och 5 Cubo de la Galga 17.11

Lagerduva. Foto: Lars-Erik Starkman

- 41 **Turkduva** *Streptopelia decaocto decaocto*
Observerad 8 dagar totalt
- 42 **Skrattduva** *Streptopelia roseogrisea*
1 La Oliva 20.11
- 43 **Palmduva** *Spilopelia senegalensis*
10 Barranco de Rio Cabras 19.11 och 4 längs vägen 20.11
Barranco de la =BD
- 44 **Enfärgad seglare** *Apus unicolor*
2 Puerto de la Cruz 14.11, 5 Puerto de la Cruz 15.11 och 50 Cubo de la Galga 17.11
- 45 **Blek tornseglare** *Apus pallidus*
1 längs vägen 17.11
- 46 **Härfågel** *Upupa epops epops*
2 El Espaldar 14.11, 1 Puerto de la Cruz 14.11, 3 Barranco de Rio Cabras 19.11, 5 Embalse de los Molinos 19.11, 3 El Cotillo 20.11 och 2 Llano de Tindaya 20.11
- 47 **Större hackspett** *Dendrocopos major canariensis* Endemisk ras
3 Ramon Caminero 14.11
- 48 **Tornfalk** *Falco tinnunculus*
canariensis: Observerad 7 dagar totalt på Teneriffa och La Palma
dacotiae: 4 längs vägen 19.11, 1 Llano de Tindaya 20.11 och 3 längs vägen 20.11
- 49 **Berberfalk** *Falco pelegrinoides pelegrinoides*
1 Barranco de Ruiz 14.11, 1 Laguna de Barlovento 17.11, 1 Santa Cruz de La Palma 18.11 och 1 Llano de Tindaya 20.11. Av många numera ansedd som ras av pilgrimsfalk och heter då *Falco peregrinus pelegrinoides*
- 50 **Halsbandsparakit** *Psittacula krameri*
6 Puerto de la Cruz 13.11
- 51 **Iberisk varfågel/ökenvarfågel** *Lanius meridionalis koenigi* Endemisk ras
2 Las Galletas ponds 15.11, 2 längs vägen 19.11, 1 Barranco de Rio Cabras 19.11, 1 Embalse de los Molinos 19.11, 1 Llano de Tindaya 19.11, 1 Llano de Tindaya 20.11, 1 El Cotillo 20.11 och 1 längs vägen 20.11
- 52 **Alpkråka** *Pyrrhocorax pyrrhocorax barbarus*
400 längs vägen 16.11 och 3 Santa Cruz de La Palma 18.11

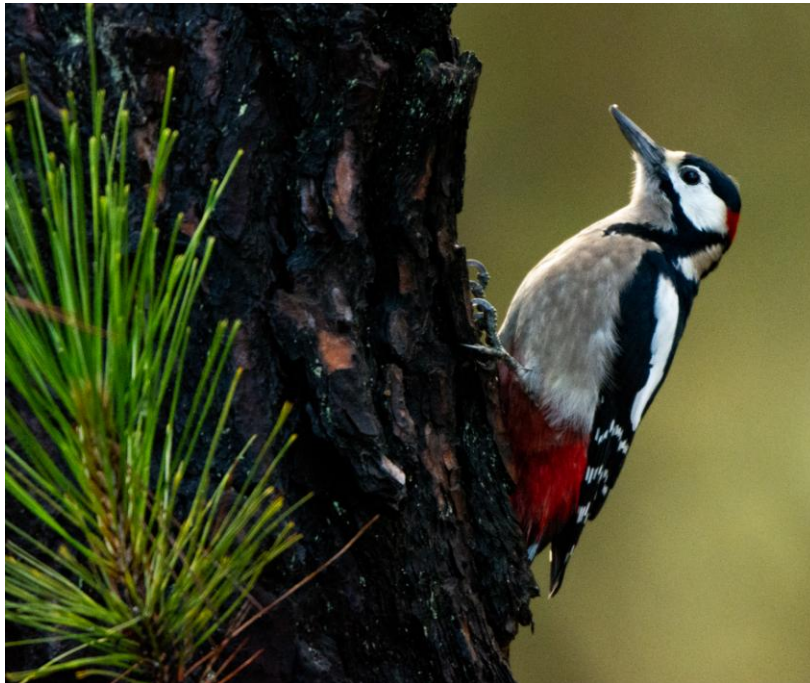
- 53 **Korpp** *Corvus corax canariensis* Endemisk ras
8 längs vägen 16.11, 4 La Cumbrecita 16.11, 40 längs vägen 18.11, 10 längs vägen 19.11, 2 Llano de Tindaya 20.11 och 6 längs vägen 20.11
- 54 **Koboltmes** *Cyanistes teneriffae* Endemisk
teneriffae: 2 Puerto de la Cruz 14.11, 4 La Caldera 14.11, 2 Ramon Caminero 14.11, 2 Puerto de la Cruz 15.11
palmensis: 2 La Cumbrecita 16.11
degener: 2 Barranco de Rio Cabras 19.11

Koboltmes – rasen *teneriffae*. Foto: Lars-Erik Starkman

- 55 **Dvärglärka** *Alauda rufescens polatzeki* Endemisk ras
3 Llano de Tindaya 19.11 och 12 Llano de Tindaya 20.11
- 56 **Kanariegransångare** *Phylloscopus canariensis canariensis* Endemisk
Observerad 7 dagar totalt
- 57 **Svarthätta** *Sylvia atricapilla heineken*
4 Santa Cruz de La Palma 18.11
- 58 **Glasögonsångare** *Sylvia conspicillata orbitalis*
2 El Espaldar 14.11, 1 Salinas de Fuencaliente 16.11, 1 Barranco de Rio Cabras 19.11 och 5 Llano de Tindaya 20.11
- 59 **Sammethätta** *Sylvia melanocephala leucogastra* Endemisk ras
1 hörd Barranco de Ruiz 14.11, 2 El Espaldar 14.11, 1 hörd Las Martelas 16.11 och 1 längs vägen 16.11
- 60 **Kungsfågel** *Regulus regulus* Endemisk ras
teneriffae: 2+2 hörda La Caldera 14.11 och 3 Ramon Caminero 14.11
ellenthalerae: 3 La Cumbrecita 16.11
- 61 **Koltrast** *Turdus merula cabreræ*
Observerad 6 dagar totalt
- 62 **Rödhake** *Erithacus rubecula*
superbus: 2 La Caldera 14.11, endemisk ras på Teneriffa
rubecula: 1 hörd Cubo de la Galga 17.11 och 1 Barranco de Rio Cabras 19.11
- 63 **Kanariebuskskvätta** *Saxicola dacotiae dacotiae* Endemisk
5 Barranco de Rio Cabras 19.11 och 2 längs vägen 20.11
- 64 **Spansk sparv** *Passer hispaniolensis hispaniolensis*
6 hörda Puerto de la Cruz 13.11, 20 Las Galletas ponds 15.11, 15 El Guincho reservoir 15.11, 20 Barranco de Rio Cabras 19.11, 20 Embalse de los Molinos 19.11, 15 La Oliva 20.11 och 10 El Cotillo 20.11
- 65 **Forsärla** *Motacilla cinerea cinerea*
2 Puerto de la Cruz 13.11, 1 La Caldera 14.11, 3 El Espaldar 14.11, 1 El Guincho reservoir 15.11 och 1 hörd Las Martelas 16.11
- 66 **Sädesärla** *Motacilla alba alba*
4 El Espaldar 14.11 och 1 Salinas de Fuencaliente 16.11
- 67 **Kanariepiplärka** *Anthus berthelotii berthelotii*
Observerad 5 dagar totalt
- 68 **Bofink** *Fringilla coelebs*
canariensis: 2 La Caldera 14.11 och 1 Buenavista 14.11 Endemisk ras
palmae: 4 La Cumbrecita 16.11, 3 Los Tilos 17.11, 2 Laguna de Barlovento 17.11 och 3 Cubo de la Galga 17.11
Endemisk ras

- 69 **Blåfink** *Fringilla teydea* Endemisk
12 Ramon Caminero 14.11
- 70 **Ökentruppetare** *Bucanetes githagineus amantum* Endemisk ras
9 Barranco de Rio Cabras 19.11 och 1 Embalse de los Molinos 19.11
- 71 **Hämpling** *Linaria cannabina meadewaldoi*
8 Las Martelas 16.11
- 72 **Kanariesiska** *Serinus canaria*
Observerad 6 dagar totalt
- 73 **Kornsparv** *Emberiza calandra calandra*
4 Los Rodeos 15.11

Större hackspett. Foto: Lars-Erik Starkman

Rödhyre – av den vackra rasen *superbus*. Foto: Lars-Erik Starkman

Afrikansk borstekorre. Foto: Lars-Erik Starkman

Däggdjur

1. **Afrikansk borstekorre**, *Atlantoxerus getulus*
2 Barranco de Rio Cabras 19.11, 5 Embalse de los Molinos 19.11 och 5 Llano de Tindaya 20.11.
Införd art.
2. **Sadeldelfin**, *Delphinus delphis*
15 på båtturen till La Palma 15.11
3. **Öresvin**, *Tursiops truncatus*
2 Santa Cruz de la Palma 18.11 och 5 på färjeturen till Teneriffa 18.11